

АД ПЛАНУ ДА РЭАЛІ

Пра падрыхтоўку ўніверсітэта да прыемнай кампаніі 2021 года расправёў адказы сакратар Уладзімір СЦЯПАНАЎ
Стар. 2

ВАКШЫНЫШЫЯ Ў БДУ: АДКАЗЫ НА ПЫТАННІ

Супрацоўнікам прапануецца бясплатна прышчапіцца ад каранавіруса
Стар. 3

10 ДЗЕСЯШГОДАДЗЯЎ БДУ

Пятая частка вялікага нарыса. Час росквіту і вызначэння перспектывы (1961–1971)
Стар. 4–5

ЗДАБЫТКІ І ПЕРСПЕКТЫВЫ НДІ ІМЯ А. Н. СЕЎЧАНКІ

Інтэрв'ю з дырэктарам НДІ Пятром КУЧЫНСКІМ
Стар. 6

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

www.gazeta.bsu.by

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V і XV Нацыянальных конкурсаў друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыях «Найлепшая шматтыражная газета», «Найлепшыя матэрыялы навуковай, навукова-папулярнай тэматыкі»

2 ліпеня 2021 года, № 10 (2247)

ПРА ХОД ПАДРЫХОЎКІ ДА 100-ГОДДЗЯ БДУ

У чэрвені праведзены мерапрыемствы да 100-годдзя БДУ, якія таксама прымеркаваны да важных гістарычных падзей.

Прайшоў цыкл мерапрыемстваў, прысвечаны памяці загінулых у Вялікай Айчыннай вайне выкладчыкаў і супрацоўнікаў БДУ.

22 чэрвеня кіраўніцтва і супрацоўнікі ўніверсітэта далучыліся да ўсебеларускай акцыі «Хвіліна маўчання». Роўна ў 12.00 у розных кутках краіны раздаліся гукі метранома. Кожны змог прыгадаць выпрабаванні, якія перажылі беларусы і іншыя народы Савецкага Саюза ў гады вайны, і тых, чыё жыццё стала коштам Перамогі.

Акрамя таго, з удзелам прадстаўнікоў ВНУ адбыўся мітынг-рэзюм ля мемарыяла «Памяць», дзе пахавана 35 савецкіх воінаў, загінулых пры абароне Мінска ў гады ВАВ. Таксама наведалі мемарыяльны комплекс «Трасцянец».

24 чэрвеня згуляны таварыскі футбольны матч паміж камандай супрацоўнікаў універсітэта і РЦАР БДУ.

25 чэрвеня перад пасяджэннем Савета БДУ арганізаваны мітынг-рэзюм «Юбілей, які не адбыўся». Кіраўніцтва і супрацоўнікі ўсклалі кветкі да помніка «Стэла памяці» ва ўнутраным дворыку БДУ.

З 27 па 30 чэрвеня дэлегацыя нашага ўніверсітэта здзейсніла візіт у Маскву, дзе ўсклала кветкі на адноўленую магілу першага рэктара БДУ У. І. Пічэты. Удзельнікамі цырымоніі сталі прадстаўнікі МДУ імя М. В. Ламаносава, беларускай дыяспары ў Расіі, духавенства. Пахаванне Пічэты знаходзіцца пад патранажам магістрантаў-гісторыкаў БДУ і МДУ, якія навучаюцца ў сумеснай магістратуры беларускай і расійскай ВНУ. Валанцёры штогод праводзяць уборку, абнаўляюць надпісы і чысцяць помнік. Таксама беларусы наведалі станцыю Сходня пад Масквой, дзе ўсталявана мемарыяльная дошка БДУ ў памяць пра падзеі 1943 года.

Прайшлі пасяджэнні дырэкцыі і аргкамітэта па правядзенні 100-годдзя ўніверсітэта, на якіх падвядзены вынікі выканання плана мерапрыемстваў у першым паўгоддзі 2021 г. На сайце БДУ ў раздзеле «Да 100-годдзя БДУ» актуалізавана інфармацыя пра партнёраў БДУ і даты найбліжэйшых падзей.

БДУ заняў 295 месца, падняўшыся на 22 пазіцыі, у абноўленай версіі сусветнага рэйтынгу QS. Гэта найлепшы вынік універсітэта за ўсю гісторыю яго ўдзелу ў дадзеным маніторынгу!

Нагадаем, у 2020 годзе БДУ быў ранжыраваны 317-м, у 2019 годзе – 351, у 2018 годзе – 354. З іншых беларускіх ВНУ ў QS прадстаўлены БНТУ ў групе 751–800 і БДУПР – 1001–1200 пазіцыя. Усяго ў свеце налічваецца каля 30 000 ВНУ. Трапляюцца ў першую тысячу з'яўляецца прыкметай прэстыжнасці ўніверсітэта і яго прызнання на міжнароднай адукацыйнай арэне. Пазіцыі ў рэйтынгу граюць вызначальную ролю пры выбары ВНУ замежнымі грамадзянамі, а таксама спрашчаюць працэдуру прызнання дыпламаў за мяжой.

Глобальны рэйтынг універсітэтаў QS з'яўляецца самай папулярнай і згадванай у свеце крыніцай інфармацыі пра ўніверсітэты. Яго крытэрыямі выступаюць колькасць даных пра вышэйшую навучальную ўстанову: колькасць студэнтаў і выкладчыкаў, цытаванне навуковых прац, колькасць замежных выкладчыкаў і студэнтаў, вынікі апытанняў акадэмічных экспертаў і працадаўцаў з усяго свету. Апытанне фарміруюць 50 % рэйтынгавай ацэнкі. Станоўчая дынаміка пазіцыі БДУ ў QS абумоўлена паляпшэннем рэпутацыі ўніверсітэта сярод экспертаў, а таксама павелічэннем колькасці замежных навучэнцаў. Сёлета падрыхтоўку ў БДУ праходзяць каля 4300 замежнікаў. У 2020 годзе – 3500, у 2019 – 2500. Сярод усіх ранжыраваных ВНУ паводле апытання працадаўцаў БДУ займае 237 месца, у 2020 годзе – 268.

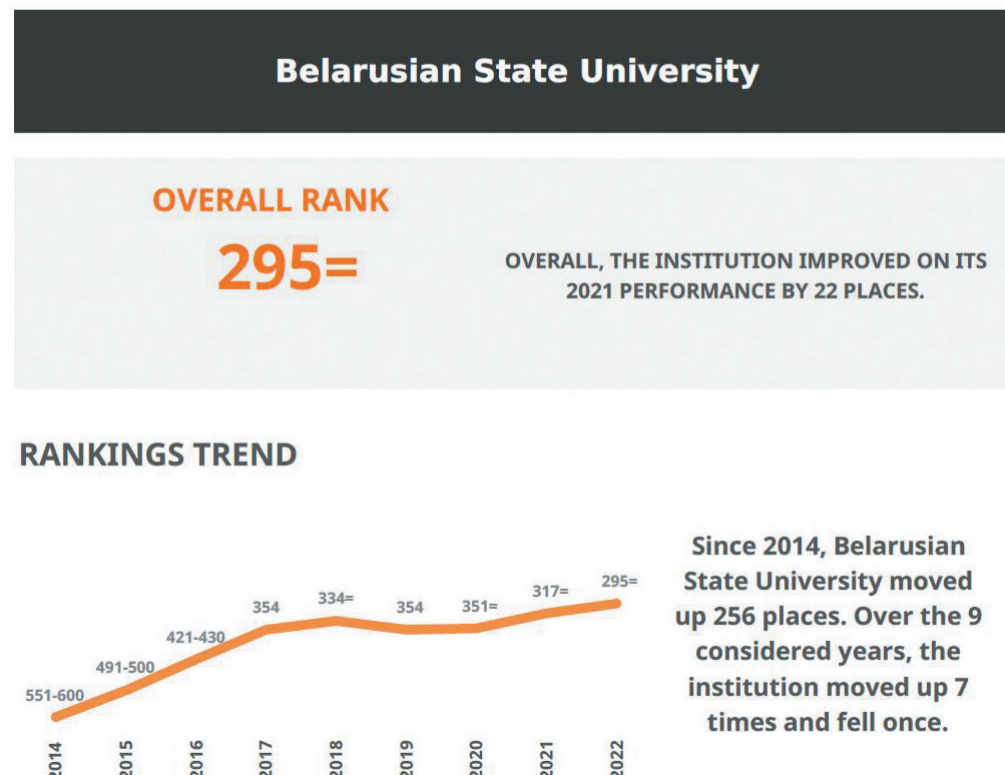
Паводле новай версіі рэйтынгу, БДУ ізноў апырэдзіў польскія ўніверсітэты і традыцыйна ВНУ Літвы і Украіны: Варшаўскі ўніверсітэт размясціўся на 308 месцы, Вільнюскі ўніверсітэт – 400, Харкаўскі нацыянальны ўніверсітэт імя В. Н. Каразіна – 511-520. З эстонскіх ВНУ найлепшыя пазіцыі ва Універсітэта Тарту (300).

Расійскі спіс ВНУ ў рэйтынгу прадстаўлены 48 установамі. Лідарамі застаюцца МДУ імя М. В. Ламаносава (78), Санкт-Пецярбургскі дзяржаўны ўніверсітэт (242) і Новасібірскі дзяржаўны ўніверсітэт (246).

Тройку лідараў QS склаў амерыканскія ВНУ: Масачусецкі тэхналагічны інстытут, універсітэт Оксфарда і Стэнфардскі ўніверсітэт.

Рэйтынг QS разам з Шанхайскім і THE уваходзіць у «вялікую тройку» самых аўтарытэтных сусветных рэйтынгаў. Гэтыя вядомыя агенцтвы ацэньваюць дзейнасць найлепшых 1000-1500 ВНУ свету. Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт прысутнічае ў 10 (з існуючых 15) глабальных, 2 спецыялізаваных, а таксама ў 7 прадметных рэйтынгах.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

10 дзесяцігоддзю

Час стваральнай працы, росквіту і вызначэння перспектыв

1960-я гады адкрылі перад універсітэтам новыя магчымасці. З аднаго боку, плён дала напружаная і самаадданая праца студэнтаў і выкладчыкаў па аднаўленні ўніверсітэта ў пасляваенныя гады. З іншага – тыя пазітыўныя змены, якія адбыліся ў грамадска-палітычным жыцці, натхнялі выкладчыкаў і студэнтаў на стваральную працу і дазвалялі больш поўна раскрываць свой даследчы і працоўны патэнцыял.

Эпахальнай падзеяй у жыцці ўніверсітэта павінна было стаць прымеркаванае да яго 40-гадовага юбілею адкрыццё новага галоўнага корпуса. Пастанова аб будаўніцтве была прынята Урадам БССР яшчэ 21 мая 1957 г. Актыўны ўдзел у будоўлі галоўнага корпуса, таксама як і інтэрната на 800 месцаў і іншых універсітэцкіх аб'ектаў, прымалі студэнты. Аднак толькі 7 лютага 1962 г. універсітэт атрымаў галоўны корпус. Агульная плошча будынкаў БДУ складала 23 944 м² (навучальная плошча – 15 984 м²). Для параўнання, плошча ранейшых 4 карпусоў была 10 842 м² (7732 – навучальная). Дзякуючы новаму корпусу значна палепшылася вучэбна-вытворчая база ўніверсітэта. У ім размясціўся шэраг факультэтаў: матэматычны, падрыхтоўчы, фізічны, гістарычны, а таксама вылічальны цэнтр, бібліятэка, рэктарат, адміністрацыйныя службы і інш. Філалагічны і юрыдычны факультэты засталіся ў гуманітарным корпусе, хімічны факультэт – у хімічным, біялагічны і географічны – у біякорпусе.

Адкрыццё галоўнага корпуса стала вехай у тагачасным жыцці БДУ, які атрымаў магчымасць для паскарэння тэмпаў развіцця старых і стварэння новых факультэтаў, кафедраў, лабараторый. Яшчэ 17 лістапада 1961 г. быў створаны падрыхтоўчы факультэт для замежных грамадзян. Загадам Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР ад 15 чэрвеня 1962 г. у БДУ павінен быў быць створаны факультэт радыёфізікі і электронікі. Праўда, базы для гэтага не існавала: нават з адкрыццём галоўнага корпуса на 1 студэнта ў сярэднім прыпадала 5 м² рабочай плошчы замест нарматыўных 6–8 м² – па гуманітарных і 8–10 м² – па прыродазнаўчых факультэтах. Таму ў верасні 1963 г. на фізфаку было арганізавана толькі аддзяленне па спецыяльнасці «радыёфізіка і электроніка».

Спробы, памылкі і новыя дасягненні

Яшчэ з канца 1950-х гадоў на саюзным узроўні пачалі распрацоўвацца новыя падыходы ў сферы адукацыі. У снежні 1958 г. Вярхоўны Савет СССР прыняў Закон «Аб умацаванні сувязі школы з жыццём і аб далейшым развіцці сістэмы народнай асветы ў СССР». Рэформа прадугледжвала ажыццяўленне політэхнічнага навучання, працоўнага выхавання, умацнення іх узамесна. Яна самым непасрэдным чынам закранула і БДУ. Прызнавалася неабходным значнае павелічэнне выпуску спецыялістаў па новых раздзелах матэматычных, біялагічных, фізічных, хімічных навук, умацненне тэарэтычнай і практычнай падрыхтоўкі студэнтаў, павышэнне ролі ўніверсітэтаў у рашэнні важных праблем прыродазнаўчых і гуманітарных навук.

З канца 50-х гадоў, згодна з «Палажэннем аб экзаменацыйных камісіях па прыёму ўступных экзаменаў у ВНУ СССР» ад 16 са-

Галоўны корпус БДУ ў 1960-я гг.

кавіка 1957 г., у БДУ прыярытэтнае права пры паступленні давалася асобам, якія мелі стаж практычнай работы на прамысловасці альбо ў сельскай гаспадарцы не менш за два гады, дэмабілізаваным з Савецкай Арміі, а таксама ўдзельнікам вайны. Характэрна, што пры паступленні ў БДУ студэнты з вытворчым стажам у цэлым выяўлялі вельмі слабую падрыхтоўку. На спецыяльнасці «правазнаўства», «журналістыка», «літаратурная работа», «палітэканомія» залічваліся выключна асобы са стажам практычнай работы. Уводзіліся ўступныя экзамены для медалістаў.

Адначасова ў БДУ мяняліся навучальныя планы і праграмы. Аудыторныя заняткі амаль па ўсіх дысцыплінах скарачаліся на 10–25 % з мэтай вызвалення часу для самастойнай работы студэнтаў і навукова-даследчай для выкладчыкаў. Новыя планы мелі мэтай «наблізіць вучобу да жыцця, да вытворчасці, звязаць тэорыю з практыкай». Усе гэтыя ў прыцыпе неблагія пачынанні, аднак, не ўлічвалі рэальнай сітуацыі.

У 1960-я гады рабіліся захады, каб палепшыць падрыхтоўку кадраў з вышэйшай адукацыяй. Уводзіліся многія курсы, якія адпавядалі патрабаванням часу, па ядзернай фізіцы, аўтаматызацыі вытворчасці, вылічальнай тэхніцы, аўтаматыцы, ракетнай тэхніцы і штучных спадарожніках Зямлі, фізіцы плазмы і тэрмаядзернага сінтэзу, квантавай радыёфізіцы, ядзернай энергетыцы, тэорыі і практыцы радыё і тэлебачання, судовай медыцыне, судовай псіхіятрыі і інш. Павышаліся патрабаванні да студэнтаў на экзаменацыйных сесіях. Адзначалася, што студэнты вольны час выкарыстоўваюць нерацыянальна і што значная колькасць студэнтаў, якія паступілі на льготных умовах, атрымліваюць на экзаменах толькі здавальняючыя адзнакі. Прычыны бачылі не толькі ў высокіх патрабаваннях, але і ў недахопах працы кафедраў і выкладчыкаў са студэнтамі. Меркавалася, што лекцыі праводзяцца на недастаткова высокім узроўні, асабліва ў пытанні даходлівасці выкладання. З мэтай кантролю якасці лекцый, правядзення лабараторных і практычных заняткаў наладжваліся сістэматычныя абмеркаванні метадыкі чытання лекцый, правядзенне адкрытых лекцый, стэнаграфаванне, калектыўнае наведванне лекцый і інш.

У 1960–1964 гг. назіраліся такія з'явы, як значны адсеў студэнтаў, асабліва на малодшых курсах, стаяла праблема эфектыўнага забеспячэння літаратурай студэнтаў, колькасць якіх пастаянна расла. Былі і кадравыя праблемы.

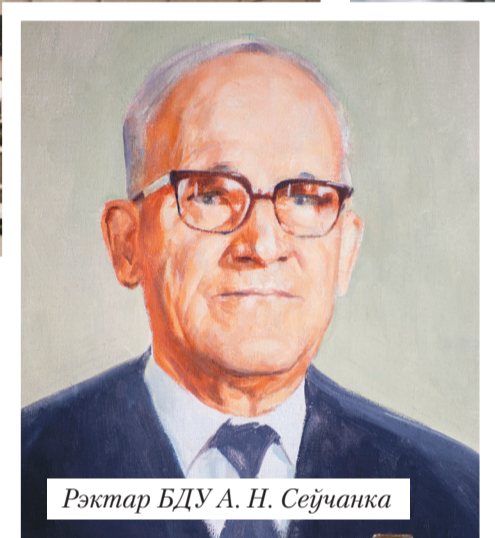
Залішняе захапленне завочнай і вячэрняй адукацыяй паказала сваю недастатковую эфектыўнасць ужо ў другой палове 1960-х. Рэктар А. Н. Сеўчанка адзначаў: «Практыка даказала перавагу дзённага навучання».

Жыццё ў руху: новыя факультэты і карпусы

У 1960-я гады працягвала павялічвацца колькасць студэнтаў. Калі ў 1961/62 навучальным годзе на дзённым аддзяленні вучылася 3210 студэнтаў, то ў 1964/65 – ужо 5139. Зноў паўставала праблема навучальных і жылых плошчаў, што змушала праводзіць заняткі ў дзве змены на стаячых нары, у трэцюю змену – лабараторныя заняткі ўсіх прыродазнаўчых факультэтаў. Таму будаўніцтва новых карпусоў і інтэрнатаў не спынялася, аднак ішло недастатковымі тэмпамі. У 1961 г. пачалося асваенне плошчаў на вуліцы Кастрычніцкая. У 1962–1963 гг. там будаваліся інтэрнаты, стадыён з баскетбольнай і валебольнай пляцоўкамі. Удзел у 1963 г. студэнцкіх будаўнічых брыгад значна паскорыў увод іх у эксплуатацыю. 400 студэнтаў працавалі на будаўніцтве інтэрнатаў, а стадыён увогуле будаваўся пераважна сіламі студэнтаў. Урэшце ў лістападзе 1963 г. пачалося засяленне інтэрнатаў на 800 месцаў.

Адначасова пачаліся будаўнічыя работы па ўзвядзенні корпуса факультэта радыёфізікі і электронікі на вуліцы Бабруйская. Тады ж намеснік дэкана хімфака Ф. М. Капуцкі паставіў пытанне аб неабходнасці будаўніцтва новага хімічнага корпуса. На ўзвядзенне штогод вылучаліся значныя сродкі. Толькі ў жніўні 1965 г., калі працягвалася будаўніцтва корпуса радыёфізікі і электронікі, пачалася праца па ўзвядзенні корпуса хімічнага факультэта. Акрамя таго, будаваўся 10-павярховы інтэрнат на вул. Кастрычніцкая на 804 месцы.

Разбудова ўніверсітэта была адной з прыярытэтных задач, таму корпус радыёфізікі і электронікі змог адчыніць свае дзверы для студэнтаў ужо ў верасні 1966 г., у верасні 1968 г. – інтэрнат, у верасні 1969 г. у новы корпус пераехаў хімфак, а стары хімічны корпус пасля капітальнага рамонтна перадалі юрыдычнаму факультэту. У ліпені 1969 г. пачалося будаўніцтва новага інтэрната на 1122 месцы на вуліцы Кастрычніцкая, у лістападзе – навучальна-лабараторнага корпуса ў в. Шчомысліца пад Мінскам, частка тэрыторыі якой была ператворана ў навучальна-даследную гаспадарку. У кастрычніку 1970 г. пачалося будаўніцтва кор-

Рэктар БДУ А. Н. Сеўчанка

пуса НДІ прыкладных фізічных праблем. Згодна з генеральным планам развіцця БДУ, распрацаваным у канцы 1960-х гадоў, у комплексе «Шчомысліца» павінны былі быць збудаваны на працягу 10–15 гадоў карпусы для біяфака, будынкi інстытутаў прыкладных фізічных праблем і прыкладнай матэматыкі, абсерваторыя, бібліятэка, 101-кватэрны жылы дом, інтэрнат на 1212 чалавек, дзіцячы сад, паліклініка, спартыўны комплекс, стадыён на 3 тыс. гледачоў.

Дзейнасць універсітэта ў сярэдзіне – другой палове 1960-х гадоў можна ахарактарызаваць наступным чынам: ажыццяўленне падрыхтоўкі спецыялістаў па прыродазнаўчых і гуманітарных навуках; далучэнне да навучальнага працэсу і правядзення даследчай работы значнай колькасці буйных дзеячаў навукі і культуры, арганізацыя навучальнага працэсу ў непарунай сувязі з вырашэннем значных навуковых праблем, шырокі ўдзел студэнтаў у даследчай дзейнасці кафедраў і лабараторый; наяўнасць добрых, абсталяваных на высокім узроўні лабараторый; шырокі ўдзел выкладчыкаў у падрыхтоўцы падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў для ВНУ і агульнаадукацыйных школ.

30 жніўня 1967 г. аддзяленне журналістыкі філфака зноў пераўтварылі ў самастойны факультэт. Тады ж была арганізавана кафедра тэорыі і практыкі радыё і тэлебачання. Калі ў красавіку 1957 г. у БДУ дзейнічала 43 кафедры, то ў 1967/68 навуч. годзе – ужо 76.

Ствараліся і новыя вучэбныя лабараторыі: пранікальныя выпраменьванняў і электроннай аптыкі, электравымярэнняў і квантавай радыёфізікі, атамнай спектраскапіі, фізіка-хімічных метадаў аналізу, хімічнай тэрмадынамікі, мікрахімічных метадаў аналізу, асноў тэлебачання, электроннай спектраскапіі, фотасінтэзу, глебазнаўства і геалогіі, біяхіміі глеб і шэраг іншых.

Хуткімі тэмпамі ішло ўзбуйненне існых факультэтаў. Самым вялікім тады быў фізічны факультэт. Калі ў 1957 г. у яго складзе было толькі 5 кафедраў, то ў 1967/68 навуч. годзе – 14, у тым ліку новыя: ядзер-

Уруч...

Чаму нават школьнікам важна ведаць пра свае правы ў галіне інтэлектуальнай уласнасці. Як гэтыя веды могуць спатрэбіцца ў жыцці, распавялі пераможцы і арганізатары рэспубліканскай алімпіяды «Інтэлектуальная ўласнасць – аснова бізнесу».

Студэнты могуць камерцыялізаваць свае інтэлектуальныя працы (курсавыя, дыпломныя) і рабіць іх больш якасна

«Бізнес – гэта ідэі, якія трэба ўмець адстойваць»

Простыя і, здавалася б, зразумелыя правілы сучаснага свету: выстаўляеш свае працы на ўсеагульны агляд – будзь гатовы іх абараняць. Незаконна выкарыстоўваеш чужыя працы – нясі адказнасць. Гэта актуальна не толькі для людзей творчых прафесій, але і для ўсіх, хто нават проста карыстаецца інтэрнэтам, бо ў XXI стагоддзі мы літаральна ўсюды сутыкаемся з вынікам чыіхсьці творчых высілкаў. Таму так важна распаўсюджаць веды пра тое, як абараняць свае правы ў сферы інтэлектуальнай уласнасці. Гэтую няпростую задачу ўжо трэці год паспяхова вырашаюць выкладчыкі Інстытута бізнесу БДУ, арганізуючы рэспубліканскую алімпіяду «Інтэлектуальная ўласнасць – аснова бізнесу» для школьнікаў і студэнтаў. Сёлета ўзнагароды атрымалі юнакі і дзяўчаты з розных куткоў Беларусі: Гомеля, Гродна, Рагачова, Добруша, Узды, Калодзішчаў, Барысава і не толькі.

Сёлета для ўдзелу ў алімпіядзе было неабходна стварыць мастацкі твор, прысвечаны тэме аўтарскіх правоў і інтэлектуальнай уласнасці. На другім этапе алімпіяднікі ў змадэляванай сітуацыі абаранялі свае працы ў «судзе», а таксама дэманстравалі ўзровень тэарэтычнай падрыхтоўкі, выконваючы тэсты па тэматыцы конкурсу. З гэтымі задачамі паспяхова справіўся студэнт 4 курса юрыдычнага факультэта БДУ **Віктар ШАТЭР-НИК**, які заняў 2 месца ў агульным рэйтынгу пераможцаў:

– Сферай інтэлектуальнай уласнасці цікаўлюся з трэцяга курса, калі пісаў курсавую па гэтай тэме, потым было выступленне на канферэнцыі. Чым далей – тым цікавей, і вось ужо на базе працаванага матэрыялу пішу дыплом. У алімпіядзе самым цяжкім для мяне быў першы тур, таму што гэта ўсё ж такі творчая праца, а падрыхтоўка тэзісаў на другім ужо была непасрэдна па юрыдычнай спецыялізацыі, гэтаму нас вучаць на 3-4 курсах. Сваім вынікам задаволены, на практыцы мне гэтыя

веды дакладна спатрэбіцца. Такія мерапрыемствы павінны праводзіцца не толькі ў межах факультэта, але і ўсюго ўніверсітэта.

Несумненны плюс алімпіяды – тое, што ўдзельнікі адначасова праяўляюць сябе не толькі ў якасці спецыялістаў у сферы аўтарскага права і інтэлектуальнай уласнасці, але і з творчага боку. Менавіта гэта і спадабалася пераможцы мінулага года **Ірыне ЖАУНЯРОВІЧ**, студэнтцы 3 курса Інстытута бізнесу:

– Спачатку я не была ўпэўненая, што мне гэта цікава, але мне спадабаўся фармат правядзення. На першым этапе трэба было прадставіць творчую працу, у тым ліку быў варыянт напісаць вершы. Вершы я пішу ўжо даўно, і мне гэта падышло. У алімпіядзе са мной удзельнічала шмат школьнікаў, і таму, зразумела, перавага была на маім баку, бо ў школах няма прадметаў з інтэлектуальнай уласнасцю. Мы ж ва ўніверсітэце якраз у той час вывучалі «Асновы кіравання інтэлектуальнай уласнасцю», і я ў тэме разбіралася. Удзел у алімпіядзе дапамог замацаваць тыя веды, якія атрымала ў рамках гэтай дысцыпліны. Я сама чалавек творчы, таму мне было важна ведаць, як абараняць свае правы, як рэгулюецца законам выкарыстанне чужых прац, і г. д. Зараз усведамляю, што гэта быў адзін з самых цікавых і – што немалаважна – карысных і практыка-арыентаваных прадметаў на курсе! Зараз, перш чым выкласці нешта ў інтэрнэт, лаўлю сябе на думцы, што пракручу ў галаве атрыманыя пра аўтарскія правы веды. Вельмі важна арыентавацца ў такіх рэчах, таму што мы з імі сутыкаемся кожны дзень.

Аднак, нягледзячы на відавочную перавагу студэнтаў у тэарэтычнай падрыхтоўцы, сёлета пераможцай алімпіяды стала навучэнка 10 класа Калодзішчанскай СШ **Маргарыта МЯШКО**:

– У алімпіядзе ўсяму нашаму класу прапанавала паўдзельнічаць настаўніца гісторыі, але ў выніку пагадзілася толькі я. Мне падалося,

што гэта будзе цікава. На першым этапе было складана, бо ўся інфармацыя стала новай для мяне, і з яе трэба не навуковы артыкул зрабіць, а менавіта творчую працу. На шчасце, з паглыбленнем у навуковыя аспекты тэмы мне дапамагла настаўніца, я таксама ўвесь час нешта шукала ў інтэрнэце. Другі этап быў ужо лягчэйшы, і вось я ў фінале! Да алімпіяды, дарэчы, ніколі не чула пра Інстытут бізнесу, але цяпер думкі пра паступленне сюды з'явіліся. Дакладна сказаць не магу, ці буду я сюды паступаць, але наогул тэма інтэлектуальнай уласнасці мяне вельмі зацікавіла.

Добра, што алімпіяда выклікае цікавасць не толькі да сваёй тэматыкі, але і да БДУ цалкам, бо прафарыянтацыйны момант не менш важны. Атрымліваецца, што ва ўніверсітэце будуць паступаць сапраўды матываваныя школьнікі, якія ўжо маюць дастатковыя базавыя веды. Аднак асноўная задача алімпіяды не ў прыцягненні новых абітурыентаў, якіх у Інстытуце бізнесу і без таго нямае, а ў фарміраванні цікавасці моладзі да сферы аўтарскіх правоў – прычым гаворка ідзе не толькі пра школьнікаў.

Дзмітрый ГУЛЯКЕВІЧ, загадчык кафедры прававых і гуманітарных дысцыплін Інстытута бізнесу БДУ:

– Ужо некалькі гадоў мы спрабуем перанесці вопыт розных краін на нашы рэаліі і стварыць сістэму кіравання інтэлектуальнай уласнасцю ва ўніверсітэтах, навуковых установах, лабараторыях, – распавядае Дзмітрый Леанідавіч. – Такім чынам, ужо навучаючыся ў ВУНУ, студэнт разумее бы, што ён можа

стварыць інтэлектуальны прадукт і зарабіць на ім. Гэта ж дадатковы рычаг для раскрыцця асобы, калі студэнт, выконваючы працу, ведае пра камерцыялізацыю і, адпаведна, надае сваім інтэлектуальным працам (сюды можна аднесці і напісанне курсаваў і дыпломных работ) больш увагі і рабіць іх больш якасна.

Дзмітрый Леанідавіч – галоўны арганізатар алімпіяды «Інтэлектуальная ўласнасць – аснова бізнесу» і яе стваральнік:

– Вось ужо тры гады мы праводзім нашу алімпіяду, і трэба больш прыцягваць людзей да гэтай сферы, якой у краіне пакуль надаецца недастаткова ўвагі. Ёсць патэнтны орган, Нацыянальны цэнтр інтэлектуальнай уласнасці (НЦІУ). Ёсць сістэма кіравання, але мы не чуюм пра відавочныя вынікі. Яшчэ дзесяць гадоў таму ў нас было арганізавана супрацоўніцтва з юрыдычнай гімназіяй, я рыхтаваў школьнікаў да алімпіяды па інтэлектуальнай уласнасці, якую праводзіла Расійская акадэмія інтэлектуальнай уласнасці. Нашы хлопцы і дзяўчаты праходзілі ў фінал і нават перамагалі. Больш за тое, тром вучням рабілі прапанову вучыцца ў гэтай акадэміі, але ў выніку пагадзілася толькі адна дзяўчына. Іншая былая алімпіядніца, дарэчы, цяпер працуе ў Міністэрстве юстыцыі і была ў камісіі алімпіяды гэтага года. Я даўно марыў, каб і нашы школьнікі цікавіліся пытаннямі вывучэння інтэлектуальнай уласнасці, таму што ў ВУНУ ёсць хоць бы такія дысцыпліны, а ў школах іх не выкладаюць наогул. А яны важныя, бо моладзь актыўна карыстаецца інтэрнэтам, размяшчае там фатаграфіі, тэксты, абменьваецца рознымі тэкставымі паведамленнямі. Маладым важна разумець, якім чынам можна абараніць вынікі сваёй інтэлектуальнай працы, бо бізнес – гэта ідэі, а ідэі трэба ўмець адстойваць.

У першы год правядзення алімпіяды мы запрашалі толькі школьнікаў, а да другой прыцягнулі і студэнтаў. Вядома, мы пастараліся, каб наша алімпіяда адрознівалася ад расійскай. Нас падтрымлівае Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі. Яго супрацоўнікі і падарункі ўдзельнікам перадалі, і выступалі экспертамі журы. Спецыялісты НЦІУ таксама, пачынаючы з першай алімпіяды, былі ў складзе аргкамітэта і штогод удзельнічаюць у правядзенні работ.

Мы абмяркоўвалі з куратарам па Беларусі ў Сусветнай арганізацыі інтэлектуальнай уласнасці

(CAIU) магчымасці стажыроўкі або экскурсіі ў Жэневу для пераможцаў алімпіяды. Але пакуль эпідэміялагічная сітуацыя перашкаджае рэалізацыі нашых смелых ідэй, – адзначае Дзмітрый Леанідавіч. – У нашых планах выдаць зборнік творчых работ удзельнікаў алімпіяды. Яшчэ мы хочам у наступным годзе арганізаваць два асобныя напрамкі для школьнікаў і студэнтаў, таму што цікавасць ёсць з абодвух бакоў. Потым ужо можна думаць пра стварэнне міжнароднай алімпіяды.

Дыяна УРГАНОВА, старшы выкладчык кафедры прававых і гуманітарных дысцыплін Інстытута бізнесу БДУ, арганізатар алімпіяды:

– Мы часта адштурхоўваемся ад тэматыкі года, якую абвясчае САІУ. Летась, напрыклад, была тэматыка «Навацыі для з'яўленай будучыні», сёлета яе прысвяцілі малому і сярэдняму бізнесу – «У свеце інтэлектуальных правоў». Яшчэ мы эксперыментуем з формамі прадстаўлення конкурсных работ. Напрыклад, спачатку школьнікі пісалі эсэ «Роля інтэлектуальнай уласнасці ў развіцці грамадства», на наступны год мы ўвялі тры напрамкі – літаратурныя, аўдыявізуальныя творы і творы дызайну. У гэтым годзе ў нас былі толькі літаратурныя творы. Мы хацелі, каб удзельнікі алімпіяды зразумелі, што любая тэкставая інфармацыя і само выражэнне ідэі абараняюцца аўтарскім правам. Інтэлектуальная ўласнасць з'яўляецца асновай бізнесу, таму што мы ўжо пераходзім на той этап развіцця, калі эканоміка ведаў становіцца галоўнай канцэпцыяй сучаснага грамадства. Сёлета ўдзельнікаў было 114, з кожным годам іх колькасць павялічваецца. Усе нашы студэнты вывучаюць на другім курсе дысцыпліну «Асновы кіравання інтэлектуальнай уласнасцю», якая дае ім пачатковыя веды ў гэтай галіне. Акрамя таго, у нас у Інстытуце бізнесу плануецца адкрыццё праграмы перападрыхтоўкі па інтэлектуальнай уласнасці.

Ксенія СІТНІК

Пасланне для будучых студэнтаў

Ад нас з 2021, для вас у 2121

Урачыстая цырымонія ганаравання выбітных студэнтаў і закладання капсулы часу прайшла падчас Балю выпускнікоў 24 чэрвеня з удзелам кіраўніцтва БДУ.

Культурна-вышэйшым момантам вечара стала віншаванне выпускнікоў 2021 года са 100-годдзем БДУ. Напярэдадні значнай юбілейнай падзеі яны перадалі рэктару *сімвалічную капсулу часу* з пісьмовым пасланнем і пажаданнямі для будучых студэнтаў. Захоўвацца яна будзе ва ўніверсітэце цягам ста гадоў да 2121 года.

У пасланні высока ацэнена магчымасць цяперашняга пакалення вучыцца ў адной з самых аўтарытэтных ВУНУ, якая ўваходзіць у 1% найлепшых універсітэтаў свету. Таксама выказана падзяка выкладчыкам, навукоўцам і супрацоўнікам БДУ за іх адданасць прафесіі і карпаратыўным традыцыям, напярэдадні глыбокім зместам і сэнсам універсітэцкай адукацыі і ўпэўненасць, што ў ведах – сіла!

У якасці пажаданняў сказаны словы з гонарам насіць статус студэнта БДУ і рабіць свой унёсак у яго развіццё.

Падчас святоннага вечара былі ўзнагароджаны выпускнікі, якія за гады навучання паказалі высокія вынікі ў навукова-даследчай, навукальнай, грамадскай, культурнай і спартыўнай дзейнасці ўніверсітэта.

Рэктар БДУ Андрэй Кароль у сваім віншаванні падкрэсліў адметнасць цяперашняга выпуску, бо ён адбыўся ў

стагадовы юбілей універсітэта. Гэта асабліва ганарова і ўрачыста. Рэктар пажадаў усім выпускнікам 2021 года не губляць сувязі з альма-матар і выкладчыкамі, дасягаць пастаўленых мэт, спрыяць умацаванню ўніверсітэцкіх і жыццёвых каштоўнасцяў.

20 навучэнцаў былі ганараваны тытула **«Найлепшы выпускнік БДУ»** з уручэннем дыпламаў і статуэтак. Сярод іх: Надзея Лазерка (біялагічны факультэт), Антон Анісенка (ваенны факультэт), Філіп Шыдлоўскі (факультэт географіі і геаінфарматыкі), Ганна Гукіш (факультэт журналістыкі), Кірыл Платонаў (гістарычны факультэт), Алена Кліцунова (ММФ), Уладзіслаў Бейнар (ФМА), Лізавета Манжуліна (ФПМІ), Анастасія Гарбунова (ФРКТ), Наталля Даргель (ФСК), Вікторыя Рубчэня (ФФСН), Анатоль Кохан (фізічны факультэт), Аліна Берднік (філалагічны факультэт), Дзмітрый Мураўскі (хімічны факультэт), Вікторыя Бароўская (эканамічны факультэт), Паліна Чаранкевіч (юрыдычны факультэт), Кацярына Макарэвіч (Інстытут бізнесу), Джэсіка Міронава (МДЭ імя А. Д. Сахарова), Вольга Качанова (Інстытут тэалогіі імя св. Мяфодзья і Кірыла), Георгій Бухаў (юрыдычны каледж).

Таксама 20 выпускнікоў абвешчаны **«Зоркамі БДУ»**. Гэта: Ганна Майсеенка (біялагічны факультэт), Арцём Касцючык (ваенны факультэт), Артур Супрэнь (факультэт географіі і геаінфарматыкі), Анастасія Рудзкая (факультэт журналістыкі), Юрый Тамковіч (гістарычны факультэт), Міхаіл Саланенка (ММФ),

Уладзіслава Трашко (ФМА), Уладзіслаў Кізянкоў (ФПМІ), Вікторыя Шамкіна (ФРКТ), Вікторыя Высоцкая (ФСК), Ганна Іванова (ФФСН), Андрэй Селіванаў (фізічны факультэт), Уладзімір Палішчук (філалагічны факультэт), Дар'я Зямчонак (хімічны факультэт), Аляксандра Навумава (эканамічны факультэт), Мерген Ельцеў (юрыдычны факультэт), Мілана Любецкая (Інстытут бізнесу), Юлія Жынка (МДЭ імя А. Д. Сахарова), Паліна Чарнецкая (Інстытут тэалогіі імя св. Мяфодзья і Кірыла), Павел Бычкоўскі (юрыдычны каледж).

«Студэнткімі лідарамі БДУ» прызнаны Анастасія Дышлевіч, Ангеліна Федасенка, Міхаіл Дзегцярэнка, Ала Валюк (філалагічны факультэт), Ульяна Бычкова і Аляксандра Бабак (ФМА), Міхал Мальцаў (гістарычны факультэт), Юрый Давідовіч (факультэт географіі і геаінфарматыкі), Максім Цюцянькоў (факультэт журналістыкі), Ганна Парамонава (хімічны факультэт), Анастасія Лабацэвіч (юрыдычны факультэт), Аляксей Мендэль (МДЭ імя А. Д. Сахарова).

Скончыўся ўрачысты вечар музычным канцэртам з яскравымі танцамі.

Сёлета дыплом БДУ бакалаўра атрымаюць звыш 4700 чалавек, з якіх 3680 скончылі дзённае аддзяленне і 1092 – завочнае. У ліку выпускнікоў 273 замежнікі з 17 краін, уключаючы Кітай, Таджыкістан, Украіну, Турцыю, Нігерыю, Азербайджан, Эквадор і інш. Упершыню адбыўся выпуск 78 кітайскіх грамадзянаў сумеснага кітайска-беларускага інстытута ДПУ і БДУ.

